

เอกสารประกอบการสอน
รหัสวิชา 2406-2010 วิชาเศรษฐศาสตร์ครอบครัว
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

นางสาวปรีดารัตน์ แซ่ลิ่ม

วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ครอบครัว รหัสวิชา 2406-2010

หลักการของเอกสารประกอบการสอน เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติกิจกรรม คิดค้นหาคำตอบด้วยตนเองจากกิจกรรมที่เป็นสิ่งใกล้ตัว โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน การค้นคว้าหาคำตอบด้วยการบรรยาย การร่วมอภิปราย การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การสอบถาม จากภูมิปัญญาในท้องถิ่น การปฏิบัติจริง การเรียนร่วมกันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การเรียนร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ ซึ่ง เนื้อหาแบ่งออกเป็น 7 หน่วย คือ

- หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว
- หน่วยที่ 2 ความต้องการ ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และหน้าที่ของผู้บริโภค
- หน่วยที่ 3 การคุ้มครองผู้บริโภค
- หน่วยที่ 4 หลักการเลือกซื้อสินค้าและใช้บริการ
- หน่วยที่ 5 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน
- หน่วยที่ 6 การออม และการลงทุน
- หน่วยที่ 7 ปัญหาของผู้บริโภคและแนวทางแก้ไข

เอกสารประกอบการสอนรายวิชาเศรษฐศาสตร์ครอบครัว รหัสวิชา 2406-2010 ในแต่ละ หน่วยประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สารະการเรียนรู้
2. สารสำคัญ
3. สมรรถนะประจำหน่วย
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการสอน
7. หลักฐานการเรียนรู้
8. การวัดและประเมินผล
9. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนและเฉลยแบบทดสอบ
10. เนื้อหา
11. เอกสารอ้างอิง
12. ใบกิจกรรม

13. แบบประเมินและเกณฑ์การประเมิน
14. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง)

คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

1. ครูผู้สอนควรศึกษาเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยอย่างละเอียดโดยพิจารณาการสอนที่เน้นกระบวนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ เพื่อครูผู้สอนสามารถปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ในสถานศึกษาและในท้องถิ่น
2. ครูผู้สอนควรเตรียมใบกิจกรรมและใบประเมินกิจกรรม มอบหมายให้ผู้เรียนนำไปศึกษาล่วงหน้าก่อนจัดการเรียนรู้
3. เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วย ครูผู้สอนควรบันทึกข้อบกพร่อง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในการสอนครั้งต่อไป

บทบาทของผู้เรียน

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนตามความเข้าใจของผู้เรียน ก่อนที่จะศึกษาเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอน
2. ผู้เรียนต้องศึกษาจุดประสงค์และคำชี้แจงในการปฏิบัติกิจกรรมให้เข้าใจ และปฏิบัติตามใบกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ หากไม่เข้าใจกิจกรรมใดให้สอบถาม ขอคำแนะนำจากครูผู้สอน
3. การจัดชั้นเรียน ในการปฏิบัติตามใบกิจกรรมให้จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน โดยแต่ละผู้เรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน
4. ผู้เรียนควรมีเวลาการศึกษานอกเวลา 3 - 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

แนวการสอน (Course Syllabus)

รหัสวิชาและชื่อวิชา 2406-2010 เศรษฐศาสตร์ครอบครัว 2-0-2

ลักษณะรายวิชา

เป็นรายวิชาในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ทุกคนต้องเรียนในภาคเรียนที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสม

เวลาเรียน

เรียนทฤษฎีจำนวน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ระยะเวลา 18 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมงตลอดภาคเรียน และควรมีเวลาศึกษานอกเวลาอีก 3 - 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

จำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต

จุดประสงค์รายวิชา

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการ และความจำเป็นในการซื้อสินค้าและบริการ หน้าที่ของผู้บริโภค สินค้าและบริการทางธุรกิจ และความคุ้มครองที่รัฐให้แก่ผู้บริโภค หลักการเลือกซื้อสินค้า การใช้บริการ การวางแผนการจ่ายเงิน การออม การลงทุน ปัญหาของผู้บริโภคและแนวทางแก้ไข
2. สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงิน การออมและการลงทุน
3. สามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้สินค้าและบริการของสมาชิกในครอบครัวได้
4. มีกิจนิสัยที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า รักษาสิ่งแวดล้อม

สมรรถนะรายวิชา

1. เข้าใจความต้องการและความจำเป็นในการซื้อสินค้าและบริการ หน้าที่ของผู้บริโภคสินค้าและบริการทางธุรกิจ และความคุ้มครองที่รัฐให้แก่ผู้บริโภค หลักการเลือกซื้อสินค้า การใช้บริการ การวางแผนการจ่ายเงิน การออม การลงทุน ปัญหาของผู้บริโภคและแนวทางแก้ไข
2. วางแผนและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและบริการทางธุรกิจ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นทางเศรษฐกิจของผู้บริโภค หน้าที่ของผู้บริโภค สินค้าและบริการทางธุรกิจ และความคุ้มครองที่รัฐให้แก่ผู้บริโภค หลักการเลือกซื้อสินค้าการใช้บริการ การวางแผนการจ่ายเงิน การออม การลงทุน ปัญหาของผู้บริโภคและแนวทางแก้ไข

กำหนดการเรียนการสอน

สัปดาห์ที่	หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้และรายการสอน	จำนวนชั่วโมง
1-2	1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว	4
3-4	2	ความต้องการ ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และหน้าที่ของผู้บริโภค	4
5-6	3	การคุ้มครองผู้บริโภค	4
7-10	4	หลักการเลือกซื้อสินค้าและใช้บริการ	8
11-13	5	การวางแผนการใช้จ่ายเงิน	6
14-16	6	การออม และการลงทุน	6
17-18	7	ปัญหาของผู้บริโภคและแนวทางแก้ไข	4
รวม			36

วิธีการเรียนการสอน

- จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยการบรรยาย อภิปราย การแนะนำ ระดมสมอง กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- การปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ศึกษาค้นคว้าเอกสารจากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การระดมสมอง การผลิตชิ้นงานหรือในลักษณะอื่นตามที่ตกลงกันและนำเสนอผลงานด้วยตนเอง

สื่อการเรียนการสอน

- เอกสารประกอบการสอน
- ใบกิจกรรม

3. แผ่นภาพ รูปภาพ
4. ตัวอย่างของจริง เช่น เงินเหรียญ ธนบัตร เช็ค
5. สื่อการนำเสนอจากโปรแกรม Power Point
6. สื่อวิดีโอ
7. ข่าวจากอินเทอร์เน็ต
8. เอกสารประกอบการเรียน หนังสือ ตำรา เอกสาร นิตยสาร วารสารต่าง ๆ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรม/ภาระงาน

1. ใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว
2. ใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว
3. ใบกิจกรรมที่ 1.3 แผนผังความคิด
4. ใบกิจกรรมที่ 2.1 จำเป็น หรือ แค่อายุก็ได้
5. ใบกิจกรรมที่ 2.2 แบบฝึกหัดความต้องการ ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และหน้าที่ของผู้บริโภค
6. ใบกิจกรรมที่ 3.1 การคุ้มครองผู้บริโภค
7. ใบกิจกรรมที่ 3.2 แบบฝึกหัดการคุ้มครองผู้บริโภค
8. ใบกิจกรรมที่ 4.1 การเลือกซื้อสินค้า
9. ใบกิจกรรมที่ 4.2 เครื่องหมายรับรองมาตรฐานคุณภาพ
10. ใบกิจกรรมที่ 4.3 แบบฝึกหัดการเลือกซื้อสินค้า
11. ใบกิจกรรมที่ 5.1 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน
12. ใบกิจกรรมที่ 5.2 การบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย
13. ใบกิจกรรมที่ 5.3 แบบฝึกหัดการวางแผนการใช้จ่ายเงิน
14. ใบกิจกรรมที่ 6.1 การออม
15. ใบกิจกรรมที่ 6.2 การลงทุน
16. ใบกิจกรรมที่ 6.3 แบบฝึกหัดการออม และการลงทุน
17. ใบกิจกรรมที่ 7.1 ปัญหาของผู้บริโภค
18. ใบกิจกรรมที่ 7.2 แบบฝึกหัดปัญหาของผู้บริโภคและแนวทางแก้ไข

คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีระเบียบวินัย มีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้
 - 1.1 แต่งกายถูกระเบียบของวิทยาลัย
 - 1.2 ตรงต่อเวลา
 - 1.3 ปฏิบัติตามข้อตกลง
2. ความสนใจ ใฝ่รู้
 - 2.1 ซักถามปัญหาข้อสงสัย
 - 2.2 ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. ความรับผิดชอบ
 - 3.1 ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น
 - 3.2 ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตรงเวลา
4. ความมีมนุษยสัมพันธ์
 - 4.1 มีกริยามารยาทสุภาพ
 - 4.2 สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้
5. ความสามัคคี
 - 5.1 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
 - 5.2 ให้ความร่วมมือ ดูแล ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานกลุ่มจนสำเร็จ
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 6.1 กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง
 - 6.2 ยอมรับความจริงเมื่อตนเองผิดพลาด
7. ความซื่อสัตย์
 - 7.1 ไม่คัดลอกงานผู้อื่น
 - 7.2 ทำแบบทดสอบด้วยตนเอง
8. การประหยัด
 - 8.1 เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมกับงาน
 - 8.2 ใช้ทรัพยากรของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
9. มีความกตัญญูกตเวที
 - 9.1 มีสัมมาคารวะต่อครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง
 - 9.2 มีจิตอาสาช่วยเหลืองานครู
10. ความขยันหมั่นเพียร
ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง

การวัดและประเมินผล

1. คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	20	คะแนน
2. งานมอบหมาย	50	คะแนน
3. การทดสอบ	30	คะแนน

การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์

80–100	คะแนน	ผลการเรียน	4
75–79	คะแนน	ผลการเรียน	3.5
70–74	คะแนน	ผลการเรียน	3
65–69	คะแนน	ผลการเรียน	2.5
60–64	คะแนน	ผลการเรียน	2
55–59	คะแนน	ผลการเรียน	1.5
50–54	คะแนน	ผลการเรียน	1
0 – 49	คะแนน	ผลการเรียน	0

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

1. สาระการเรียนรู้

- 1.1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์
- 1.2 ประเภทของวิชาเศรษฐศาสตร์
- 1.3 ความหมาย หน้าที่ และประเภทของครอบครัว
- 1.4 ความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว
- 1.5 ทรัพยากรครอบครัว
- 1.6 ความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

2. สาระสำคัญ

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนองความต้องการของบุคคล ส่วนครอบครัวเป็นการอยู่ร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายและ/หรือทางสายโลหิต ดังนั้น เศรษฐศาสตร์ครอบครัวจึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรของครอบครัว เพื่อสนองความต้องการของครอบครัว ซึ่งครอบครัวใดมีความสุขสมบูรณ์ เข้มแข็งและยั่งยืนจึงอยู่ที่การบริหารจัดการทรัพยากรของครอบครัว อนึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างดี เพราะจะถือหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ ความรู้ และคุณธรรม ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้ ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. สมรรถนะประจำหน่วย

- 3.1 แสดงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว
- 3.2 สามารถอธิบายประเภทของครอบครัว ทรัพยากรในครอบครัว และความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัวได้ถูกต้อง
- 3.3 แสดงพฤติกรรม มีวินัย สนใจใฝ่รู้ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ความสามัคคี การประหยัด ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวทิต และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาเรื่องนี้จบแล้วผู้เรียนสามารถ

- 4.1 อธิบายความหมายของเศรษฐศาสตร์ได้
- 4.2 อธิบายประเภทของวิชาเศรษฐศาสตร์ได้
- 4.3 อธิบายความหมาย และประเภทของครอบครัวได้
- 4.4 อธิบายความหมายของเศรษฐศาสตร์ครอบครัวได้
- 4.5 บอกทรัพยากรในครอบครัวได้
- 4.6 อธิบายความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัวได้
- 4.7 มีวินัย สนใจใฝ่รู้ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ความสามัคคี การประหยัด ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวทีก และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

5. วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้

- 5.1 ปฐมนิเทศ แนะนำตัวครูผู้สอน ผู้เรียน ครูผู้สอนแจกเอกสารประกอบการสอน
- 5.2 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- 5.3 ครูผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนโดยตั้งคำถามเกี่ยวกับความหมายของเศรษฐศาสตร์ แล้วให้ผู้เรียนช่วยกันตอบ หลังจากนั้นครูผู้สอนสรุปและเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาบทเรียน
- 5.4 ครูผู้สอนใช้เอกสารประกอบการสอนบรรยายสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาบทเรียน
- 5.5 ให้ผู้เรียนปฏิบัติใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว ครูผู้สอนคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรม
- 5.6 ครูผู้สอนสุ่มผู้เรียนบางคนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น
- 5.7 ผู้เรียนปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว
- 5.8 ครูให้ผู้เรียนปฏิบัติใบกิจกรรมที่ 1.3 เขียนแผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว และทบทวนความรู้ โดยให้เขียนลงในกระดาษขาวยที่ครูผู้สอนแจกให้
- 5.9 ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 6.1 เอกสารประกอบการสอน หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว
- 6.2 ใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว
- 6.3 ใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว
- 6.4 ใบกิจกรรมที่ 1.3 แผนที่ความคิด (Mind Mapping)

6.5 แหล่งความรู้แบบสารสนเทศ เช่น ห้องสมุด และจากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อออนไลน์ เป็นต้น

7. หลักฐานการเรียนรู้

7.1 หลักฐานความรู้

7.1.1 ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

7.1.2 ผลการประเมินการปฏิบัติงานตามใบกิจกรรม

7.2 หลักฐานการปฏิบัติงาน

7.2.1 ชิ้นงานตามใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว

7.2.2 ชิ้นงานตามใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

7.2.3 ชิ้นงานตามใบกิจกรรมที่ 1.3 แผนที่ความคิด (Mind Mapping)

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วิธีการวัดและประเมินผล

8.1.1 ตรวจสอบทดสอบก่อน/ หลังเรียน

8.1.2 ตรวจสอบผลงานผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม

8.1.3 สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน

8.2 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

8.2.1 แบบทดสอบก่อน/ หลังเรียน

8.2.2 แบบประเมินใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว

8.2.3 แบบประเมินใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

8.2.4 แบบประเมินใบกิจกรรมที่ 1.3 แผนที่ความคิด (Mind Mapping)

8.2.5 แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

8.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

8.3.1 เกณฑ์ผ่านการประเมินแบบทดสอบก่อน/ หลังเรียน ต้องได้ไม่ต่ำกว่า 50%

8.3.2 เกณฑ์ผ่านการประเมินผลงานการทำใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว ต้องอยู่ในระดับดีขึ้นไป

8.3.3 เกณฑ์ผ่านการประเมินผลงานการทำใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว ต้องได้ระดับดีขึ้นไป

8.3.4 เกณฑ์ผ่านการประเมินผลงานการทำใบกิจกรรมที่ 1.3 แผนที่ความคิด (Mind Mapping) ต้องได้ระดับดีขึ้นไป

8.3.5 เกณฑ์ผ่านการประเมินคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ต้องได้ระดับพอใช้ขึ้นไป

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

คำชี้แจง : แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก คือตัวเลือก ก ข ค และ ง
ข้อสอบมีจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมเป็นคะแนนทั้งหมด 10 คะแนน
จงเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 1

- ข้อ 1. “เศรษฐศาสตร์” มีความหมายตรงตามข้อใด
- ก. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - ข. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ
 - ค. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบำบัดความต้องการของมนุษย์
 - ง. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาความมั่งคั่ง
- ข้อ 2. ข้อใดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ถูกต้อง
- ก. ผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ผลิตเมื่อใด
 - ข. ผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ผลิตเพื่อใคร
 - ค. ผลิตอย่างไร ผลิตเมื่อใด ผลิตเพื่อใคร
 - ง. ผลิตอย่างไร ผลิตเท่าใด ผลิตทำไม

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 2

- ข้อ 3. ข้อใด ไม่ใช่ เศรษฐศาสตร์มหภาค
- ก. การพัฒนาเศรษฐกิจ
 - ข. การค้าระหว่างประเทศ
 - ค. รายได้ประชาชาติ
 - ง. พฤติกรรมผู้บริโภค
- ข้อ 4. ข้อใดจัดอยู่ในประเภทเศรษฐศาสตร์จุลภาค
- ก. การซื้อขายสินค้าของแต่ละครอบครัว
 - ข. การค้าระหว่างประเทศ
 - ค. รายได้ประชาชาติ
 - ง. การบริโภคของประชากรทั้งประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 3

ข้อ 5. “สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาอยู่ร่วมกันในครัวเรือนเดียวกัน มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือทางกฎหมาย” มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. องค์กร
- ข. สังคม
- ค. ชุมชน
- ง. ครอบครัว

ข้อ 6. ครอบครัวที่มีวงศาคนญาติอยู่ในบ้านเดียวกัน เป็นครอบครัวประเภทใด

- ก. ครอบครัวเดี่ยว
- ข. ครอบครัวขยาย
- ค. ครอบครัวสังคัมเมือง
- ง. ครอบครัวสมัยใหม่

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 4

ข้อ 7. “การมีประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรของครอบครัวให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัว” เป็นความหมายของข้อใด

- ก. ครอบครัว
- ข. เศรษฐศาสตร์
- ค. เศรษฐศาสตร์ครอบครัว
- ง. เศรษฐกิจ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 5

ข้อ 8. ทรัพยากรใดที่มีความสำคัญมากที่สุดในการกำหนดฐานะของครอบครัว

- ก. กำลังแรงงาน
- ข. สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ
- ค. เงินหรือรายได้
- ง. เวลา

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 6

- ข้อ 9. ข้อใดเป็นวิธีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครอบครัวอย่างชัดเจน
- ก. การมีความรอบรู้อย่างรอบด้าน
 - ข. การประหยัดและออมเงินใช้จ่ายตามศักยภาพของบุคคล
 - ค. การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนงาน
 - ง. การรู้ผิดชอบชั่วดี
- ข้อ 10. นักเรียนในฐานะเป็นสมาชิกในครอบครัวควรมีหน้าที่ตามข้อใด
- ก. ดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของครอบครัวภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ข. มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎหมายครอบครัว
 - ค. อบรมเลี้ยงดูสมาชิกให้มีการศึกษามีศีลธรรม
 - ง. ผลิตสมาชิกใหม่

กระดาษคำตอบ วิชาเศรษฐศาสตร์ครอบครัว รหัส 2406 – 2010

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

ชื่อ-นามสกุลระดับชั้น.....

คำชี้แจง : จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ
ข้อสอบมีจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน (10 คะแนน)

ตัวเลือก / ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				

ตัวเลือก / ข้อ	ก	ข	ค	ง
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนที่ผู้เรียนได้/ 10

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

1. ความหมายของเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ (Economics) มีรากศัพท์มาจากคำในภาษากรีกว่า OIKONOMIKOS ซึ่งแปลว่า “การจัดการบ้าน หรือทักษะในการจัดการเรื่องครอบครัว (Household Management)” มีนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า “เศรษฐศาสตร์” ไว้ดังนี้

ศาสตราจารย์อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษได้ให้นิยามในหนังสือชื่อว่า “Principles of Economics” ว่า “เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อดำรงชีพ (Business of Life) โดยศึกษาเป็นหน่วยย่อยและ/หรือเป็นส่วนรวมของสังคมเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุสิ่งของและเพื่อยังชีพให้ได้รับความสมบูรณ์พูนสุข” (อ้างถึงในธรรมรัตน์ พลเหมือน, 2557: 3)

ศาสตราจารย์ลีโอแนล รอบบิน (Lionel Robbins) ให้ความหมายว่า “เศรษฐศาสตร์คือวิชาที่ศึกษาถึงการเลือกหาหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนองต่อความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่มากมายนับไม่ถ้วน” (อ้างถึงในวันริชา ไชยเทพ, 2556: 3)

ศาสตราจารย์ปีจจัย บุญนาค ได้กล่าวถึงความหมายเศรษฐศาสตร์ไว้ว่า “เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาซื้อขายแลกเปลี่ยน หรือนำมาประกอบกันเป็นสินค้าด้วยความประหยัด เพื่อจำแนกแจกจ่ายสินค้าไปบำบัดความต้องการของมนุษย์ในสังคม” (อ้างถึงในธรรมรัตน์ พลเหมือน, 2557: 3)

รัตนา สายคณิต และชลลดา จามรกุล (2557: 9) กล่าวว่า “เศรษฐศาสตร์ หมายถึง ศาสตร์ที่เกี่ยวกับการจัดการครอบครัว เนื่องจากในสมัยก่อนชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ยังอยู่ในสังคมที่ควบคุมการผลิตในสมัยนั้นเป็นการผลิตเพื่อใช้บริโภคกันเองภายในครอบครัว สินค้าที่ผลิตขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นพวกอาหาร และสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีพ”

จากคำนิยามความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “เศรษฐศาสตร์ คือวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์และสังคมในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อผลิตสินค้าและบริการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด”

ทางเศรษฐศาสตร์เรียกทรัพยากรที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อก่อให้เกิดเป็นสินค้าและบริการว่า “ปัจจัยการผลิต” ซึ่งปัจจัยการผลิตพื้นฐาน สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

- **ที่ดิน** หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติที่ปรากฏบนดิน หรือใต้ดิน เช่น แร่ธาตุ สัตว์น้ำ ป่าไม้ ผลตอบแทนจากการใช้ดิน คือ ค่าเช่า

- **แรงงาน** เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องใช้ทั้งร่างกายและแรงความคิด ผลตอบแทนอยู่ในรูปของ ค่าจ้าง

- **ทุน** หมายถึง สิ่งปลูกสร้าง เช่น อาคาร โรงงาน และเครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ผลตอบแทนอยู่ในรูปของ ดอกเบี้ย

- **ผู้ประกอบการ** เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ทำหน้าที่รวบรวมปัจจัยการผลิต มาผลิตเป็นสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการ โดยคาดหวังที่จะได้ผลตอบแทนในรูปของ กำไร

ในแต่ละประเทศจะมีทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัด แต่ความต้องการสินค้าและบริการของผู้บริโภคมีอยู่อย่างไม่จำกัด ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดของประเทศนั้น ๆ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่มีอยู่มากมาย ดังนั้นทุกสังคมจะต้องประสบปัญหาอย่างเดียวกัน เรียกว่า “ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ” มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. **จะผลิตอะไร (What)** เป็นปัญหาที่จะต้องตัดสินใจว่าจะผลิตสินค้าหรือบริการอะไร และจะผลิตเป็นจำนวนเท่าใด ด้วยปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด

2. **จะผลิตอย่างไร (How)** เป็นการตัดสินใจว่าจะผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ โดยวิธีการอย่างไร ใช้ปัจจัยการผลิตอะไรบ้างในสัดส่วนเท่าไร จึงจะเกิดประสิทธิภาพดีที่สุด

3. **จะผลิตเพื่อใคร (For Whom)** เป็นการตัดสินใจว่าสินค้าและบริการที่ผลิตได้ทั้งหมดจะจำหน่ายจ่ายแจกไปยังบุคคลใดบ้าง เพื่อให้บุคคลนั้นได้รับประโยชน์สูงสุด

การแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ จะใช้ระบบเศรษฐกิจทำหน้าที่แก้ปัญหา ซึ่งแต่ละระบบเศรษฐกิจมีวิธีการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับการบริหารงานของระบบเศรษฐกิจแต่ละประเทศ แต่ทุกระบบเศรษฐกิจจะมีจุดประสงค์ที่เหมือนกัน คือ พยายามแก้ปัญหาให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ การกินดีอยู่ดีของประชากรในประเทศ

2. ประเภทของวิชาเศรษฐศาสตร์

วิชาเศรษฐศาสตร์สามารถแบ่งออกเป็น 2 แขนง คือ

2.1 เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics)

เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในระดับหน่วยย่อยของระบบเศรษฐกิจ เช่น ศึกษาการผลิตสินค้าและบริการของกิจการใดกิจการหนึ่ง การใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการเฉพาะอย่าง

ของครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง พฤติกรรมผู้บริโภค การกำหนดราคาผลผลิตขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง เป็นต้น

2.2 เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)

เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในภาพรวมทั้งหมดของระบบเศรษฐกิจหรือของประเทศ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ การจ้างงาน การลงทุนของประเทศ การเงินการธนาคาร การบริโภคของประชากรทั้งประเทศ การค้าระหว่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

การศึกษาเศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาคในบางครั้งเป็นเรื่องเดียวกัน แต่เป็นการศึกษาคนละแบบ เช่น ถ้ากล่าวถึงราคาในเศรษฐศาสตร์จุลภาคจะหมายถึงราคาของสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ในขณะที่เศรษฐศาสตร์มหภาคจะหมายถึงราคาโดยเฉลี่ยของสินค้าในระบบเศรษฐกิจทั้งหมด ดังนั้น เศรษฐศาสตร์สองแขนงนี้จึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด มีความเกี่ยวพันกันและสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

3. ความหมาย หน้าที่ และประเภทของครอบครัว

3.1 ความหมายของครอบครัว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้นิยามไว้ว่า “ครอบครัว หมายถึง ผู้ร่วมเรือน คือสามี ภรรยา และบุตร” (อ้างถึงในรูปนิตยสาร, 2553: 5)

ครอบครัว หมายถึง เป็นหน่วยขนาดเล็กที่สุดของสังคมแต่สำคัญ เป็นผู้สร้างและกำหนดสถานภาพ สิทธิ หน้าที่ของบุคคลอันพึงปฏิบัติต่อกันในสังคม เป็น สถาบันแห่งแรกในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและพัฒนา ผู้ร่วมครัวเรือน คือ ปู่ ย่า ตา ยาย สามี ภรรยา และบุตรหลาน นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นรากฐานหรือสถาบันที่สำคัญของสังคมในการให้การศึกษาอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูและสร้างประสบการณ์ด้านต่าง ๆ แก่สมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันตั้งแต่ยังเด็กจนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ (นุรนาซีฮะห์ ยะโก๊ะ, 2561)

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันและใช้ชีวิตร่วมกัน ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลัก เป็นแกนกลางของสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต ครอบครัวมีหลากหลายรูปแบบ และหลายลักษณะนอกเหนือจากครอบครัวที่ครบถ้วนทั้งบิดา มารดา และบุตร (กัลยา พัวอุดมเจริญ, 2561)

ครอบครัว หมายถึง หน่วยเศรษฐกิจหน่วยหนึ่งที่สมาชิกอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน มีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิตหรือทางกฎหมาย มีการใช้จ่ายร่วมกันจากบเดียวกัน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรครอบครัว ตามลำดับความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว (ฐาปนี ถาวรพานิช, 2553: 5)

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “ครอบครัว เป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่ประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาอยู่ร่วมกันในครัวเรือนเดียวกันในฐานะสมาชิกกรรยา พ่อแม่ พี่น้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยการสมรส การสืบสายโลหิต หรือการยอมรับตามกฎหมาย มีการตัดสินใจร่วมกันมีการรับรู้ความทุกข์สุข มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน”

3.2 หน้าที่ของครอบครัว

หน้าที่ของครอบครัว พอสรุปได้ดังนี้

3.2.1 ปฏิบัติต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวด้วยความรัก ทะนุถนอมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสุขในครอบครัว

3.2.2 ดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของครอบครัวภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความมั่นคง พึ่งพาตนเองได้ และเพื่อความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

3.2.3 ผลิตสมาชิกใหม่ทดแทนสมาชิกเดิมที่ล่วงลับไป

3.2.4 บำรุงสมาชิกใหม่ เลี้ยงดูให้การศึกษา และอบรมสั่งสอนให้รู้จักหลักศีลธรรม เพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติสืบไป

3.3 ประเภทของครอบครัว

การจำแนกประเภทของครอบครัว สามารถจำแนกได้หลายรูปแบบ ในที่นี้ขอจำแนกตามขนาดของครอบครัว ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.3.1 ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) ประกอบด้วย ชายหญิงอยู่ร่วมกัน และอาจมีบุตรของตนเองหรือมีการรับเป็นบุตรบุญธรรม ครอบครัวเดี่ยวลักษณะนี้ มีมาแต่โบราณ และยังคงเป็นรูปแบบที่พบเห็นได้มากที่สุดในสังคมเมือง หรือสังคมสมัยใหม่ บางครั้งเรียกครอบครัวประเภทนี้ว่า “ครอบครัวสมัยใหม่” หรือ Modern family ตัวอย่างภาพครอบครัวเดี่ยวดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 ครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก
ที่มา : ปรีดาร์ตน์ แซ่ลิ้ม, 2561.

3.3.2 ครอบครัวขยาย (Extended families) ประกอบด้วย บิดามารดา เครือญาติ รวมถึงบุคคลอื่นที่มาสมทบในภายหลัง บุคคลที่ไม่ใช่เครือญาติแต่มาอยู่ร่วมชายคาเดียวกันเสมือนเครือญาติก็ได้ เช่นลูกแต่งงานแล้วก็ยังอาศัยอยู่ในครอบครัวเดิม บางครั้งเรียกครอบครัวประเภทนี้ว่า “ครอบครัวร่วม” หรือ Joint family ตัวอย่างภาพครอบครัวขยาย ดังภาพที่ 1.2

ภาพที่ 1.2 ครอบครัวขยาย ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และเครือญาติ
ที่มา: ปรีดาร์ตน์ แซ่ลิ้ม ,2561.

4. ความหมาย ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

4.1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

จากการศึกษาความหมายของ “เศรษฐศาสตร์” และ “ครอบครัว” ข้างต้น สามารถสรุปเป็นความหมายของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว ได้ดังนี้

เศรษฐศาสตร์ครอบครัว หมายถึง การจัดการทรัพยากรของครอบครัวที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยสมาชิกของครอบครัว เพื่อสนองความต้องการของสมาชิกภายในครอบครัว ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หากจะกล่าวถึงความหมายของเศรษฐศาสตร์ครอบครัวอย่างสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ พูนศิริ วัจนะภุมิ ได้ให้ความหมายของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว ว่าหมายถึง การมีประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรครอบครัวให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งครอบคลุมถึงการวิเคราะห์ การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสมาชิกในครอบครัว ทั้งการผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยน การจำแนกแจกจ่าย การประกอบธุรกิจ การออม และการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ ตลอดจนการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจในการจัดการด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพยากรของครอบครัว เพื่อดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างมั่นคงบนพื้นฐานความเข้าใจในความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติต่อวิถีการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามระดับทรัพยากรครอบครัวของแต่ละครอบครัว (ฐาปณี ถาวรพานิช, 2553: 7)

4.2 ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การที่สังคมจะพัฒนาได้นั้น ต้องอาศัยครอบครัวและมนุษย์ซึ่งเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยทั่วไปแล้วแต่ละครอบครัวต่างพยายามดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สมาชิกแต่ละคนต่างทำหน้าที่ของตน ทั้งการศึกษาเล่าเรียนเมื่อเยาว์วัย ประกอบอาชีพเมื่ออยู่ในวัยแรงงานและการเป็นที่พึ่งทางจิตใจแก่สมาชิกเมื่ออยู่ในวัยชรา การที่จะมีชีวิตที่มีความมั่นคงมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัวจะมีส่วนสำคัญในการช่วยวิเคราะห์การวางแผน ใช้จ่ายทรัพยากรของครอบครัว เช่น เงิน เวลา ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เศรษฐศาสตร์ครอบครัวจะช่วยให้เข้าใจปัญหาเศรษฐกิจประจำวันของครอบครัว ทำให้ครอบครัวสามารถตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง เช่น รู้จักตัดสินใจในการเลือกซื้อสิ่งของและบริการที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต รู้ว่าเมื่อใดควรซื้อ ไม่ควรซื้อ เงินที่จ่ายซื้อสินค้าทุกบาททุกสตางค์นั้นคุ้มกับประโยชน์ของการใช้สอยหรือไม่ ครอบครัวมีแนวทางที่จะหารายได้เพิ่มขึ้นโดยวิธีใดบ้าง การใช้ทรัพยากรของครอบครัวให้เกิดประโยชน์เต็มที่นั้นทำได้อย่างไร มีวิธีใดที่จะใช้เวลา แรงงาน ความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะของบุคคลในครอบครัวให้เหมาะสม และประหยัดมากที่สุด รู้จักวิธีการออมและการลงทุนในลักษณะต่างๆ รู้ภาวะเศรษฐกิจของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงและใช้ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

จึงกล่าวได้ว่า เศรษฐศาสตร์ครอบครัวมีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติในภาพรวมนั่นเอง

5. ทรัพยากรของครอบครัว

ทรัพยากรของครอบครัว หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ครอบครัวมีอยู่ตามธรรมชาติหรือตามที่สมาชิกในครอบครัวหามาได้ ตลอดจนทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ครอบครัวมีอยู่แล้ว เพื่อให้ทรัพยากรครอบครัวเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ต้องมีการจัดการอย่างระมัดระวัง และรอบคอบ ทรัพยากรครอบครัวที่สำคัญได้แก่

5.1 เงิน ได้มาจากรายได้ของสมาชิกในครอบครัวจากการประกอบอาชีพ การค้าขาย การเพาะปลูก การลงทุน หรือจากการออมสะสมไว้

5.2 กำลังแรงงาน เนื่องจากครอบครัวเป็นการอยู่ร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จึงมีกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นมากกว่าแรงงานของคนคนเดียว การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวจึงมีความพร้อมในการทำงานเพิ่มขึ้น เพียงแต่ขอให้มีความร่วมแรงร่วมใจกันอย่างเต็มที่ ก็จะส่งผลให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น

5.3 ความรู้ ความสามารถ และทักษะของสมาชิกในครอบครัว การได้รับความรู้จากสถานศึกษา การเรียนรู้ ฝึกฝน อบรม ทำให้มีการพัฒนาการประกอบอาชีพ รวมทั้งอาจประกอบอาชีพเสริมหารายได้ให้ครอบครัวเพิ่มขึ้นได้

5.4 สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ประเภทอาหารที่มีอยู่ในบ้าน อาจปลูกเอง เลี้ยงเอง หรือซื้อมาก็ได้ ส่วนประเภทสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ต้องซื้อหามาจึงควรพยายามใช้ให้คงสภาพเดิมนานที่สุด และดูแลซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีเสมอ และรู้จักนำสิ่งที่เหลือใช้มาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ใหม่

5.5 เวลา แม้จะเป็นสิ่งที่มีตามธรรมชาติ และมีเท่ากันทุกคน คือ มีวันละ 24 ชั่วโมง หากสมาชิกในครอบครัวใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น ทำงานเพิ่มขึ้น หาอาชีพเสริม หาความรู้เพิ่มเติม หรือศึกษาสูงขึ้น ก็จะช่วยให้ครอบครัวมีความสมบูรณ์ เจริญ และมั่นคงยิ่งขึ้น

5.6 ค่านิยมหรือทัศนคติ หากสมาชิกในครอบครัวมีค่านิยมที่ดี มีทัศนคติหรือความคิดเห็นต่าง ๆ เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของครอบครัว เช่น มีค่านิยมที่เหมาะสมกับรายได้ หรือมีทัศนคติที่พอใจกับสภาพความเป็นจริงของครอบครัวผนวกกับการพัฒนาครอบครัวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จะช่วยให้ครอบครัวนั้นมีความเข้มแข็ง อันจะส่งผลดีต่อชุมชน และประเทศชาติโดยรวม

ครอบครัวใดจะนำพาให้สมาชิกในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี กล่าวคือ มีชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป แม้จะร่ำรวยเงินทองหรือไม่ก็ตามขึ้นอยู่กับการบริหารทรัพยากรของครอบครัวดังกล่าวข้างต้นอย่างฉลาด และมีความสมดุลโดยถือ

หลักทางสายกลาง ประสานกับการมีความวิริยะอุตสาหะอย่างสม่ำเสมอของสมาชิกทุกคนในครอบครัวนั่นเอง

6. ความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

6.1 เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ปวงชนชาวไทยรอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณธรรมและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และสถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จากภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2540 ทวีความรุนแรงมากขึ้นจนส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงิน ธุรกิจต่าง ๆ จนทำให้บางแห่งต้องหยุดหรือเลิกกิจการ ทำให้พนักงานและคนงานจำนวนมากต้องเผชิญกับภาวะว่างงานเนื่องจากถูกเลิกจ้าง ทำให้รัฐบาลและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง

ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพล อดุลยเดช (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9) มีพระราชดำรัสเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น พระองค์ทรงใช้การยกตัวอย่างของการดำเนินชีวิตของบุคคลแต่ละคนเป็นการปูพื้นฐานให้เห็นภาพอันเป็นที่มาของการเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ

พระองค์ทรงอธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียงแปลว่าพอมีพอกิน ถ้าแต่ละคนพอมี พอกินก็ใช้ได้ ถ้าทั้งประเทศพอมี พอกินก็ยิ่งดี ประเทศไทยในสมัยก่อนนี้พอมี พอกิน แต่มาสมัยนี้ชักมีไม่พอกินแล้ว จึงต้องมีนโยบายที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่จะให้ทุกคนมีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรุหรา แม้บางสิ่งบางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือยแต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้อีกสมควรที่จะทำสมควรที่จะปฏิบัติ”

กล่าวโดยสรุป เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นั้นมองได้ 2 ลักษณะ คือ

1. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับแคบ หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาอดทน และไม่หลงใหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม อีสรภาพ เสรีภาพ ไม่พันธนาการอยู่กับสิ่งใด

2. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับกว้าง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นปัจจัยที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

6.1.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficient Economy) หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน ในขณะที่เดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา และรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 1.3 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: <https://www.google.com/search?ei=เศรษฐกิจพอเพียง> ,2561.

6.1.2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. กรอบแนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ดังภาพที่ 1.3) เป็นปรัชญาการดำรงอยู่ในการปฏิบัติตน (Economic Life Guiding Principle) โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต (Dynamic) มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา (Sustainability)

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติในทางที่ควรจะเป็น (Normative Prescription) สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ (Scalable) โดยมีแนวคิดทางสายกลาง (Middle Path) เป็นหัวใจสำคัญของกรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทางสายกลางในที่นี้หมายถึงวิธีการ หรือการกระทำที่พอประมาณบนพื้นฐานของความเป็นเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกันที่จะนำไปสู่การพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง

3. คำนิยาม “ความพอเพียง” (Sufficiency) ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ และเงื่อนไข 2 ประการ ซึ่งมีความสัมพันธ์ควบคู่กันไป นำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อสังคมโดยรวม ได้แก่

3.1 ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไปในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ หรือความพอใจในสิ่งที่สมควรในปริมาณที่เหมาะสม ไม่น้อยเกินไปจนก่อให้เกิดความขัดสนและไม่มากเกินไปจนฟุ่มเฟือยจนเกินกำลังของตน

3.2 ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอประมาณในมิติต่าง ๆ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบและถูกต้องบนพื้นฐานของความรู้คู่คุณธรรม

3.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-Immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ การกระทำที่สามารถเรียกว่าพอเพียง มิใช่การคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้นต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

เงื่อนไขที่ 1 ความรู้ (Set of Knowledge) ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (เพื่อการวางแผน) และความระมัดระวังในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติทุกชั้นตอน

เงื่อนไขที่ 2 คุณธรรม (Ethical Qualification) ประกอบด้วยคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างให้จิตใจมีความตระหนักในคุณธรรมและความซื่อสัตย์ และมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตโดยเน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จะทำให้เกิดทั้งวิธีการพัฒนา (Development Path) และผลการพัฒนา (Development Goal) ที่สมดุล (Balance) และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้าน

เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ เทคโนโลยี นำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาหรือความดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง (Sustainability) เกิดความสมดุลใน 4 มิติ คือ ด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม (สุมาลี โฆษิตนธิกุล, 2559: 32-33)

เมื่อเปรียบเทียบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับวิชาเศรษฐศาสตร์ พบว่าจะสอดคล้องกัน หากคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภค ผู้ผลิตหรือจะประกอบอาชีพใดก็ตาม เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ทำหน้าที่ของตนอย่างซื่อสัตย์สุจริต รู้จักแยกประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมและดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว สังคมนั้นก็จะอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข ด้วยความช่วยเหลือเกื้อกูลใ้การละเมิดสิทธิ การเอารัดเอาเปรียบกันและปราศจากการทุจริต หากทำให้คนมีพฤติกรรมตามนี้ได้มากขึ้นเรื่อย ๆ เศรษฐกิจส่วนรวมจะตั้งอยู่ในความไม่ประมาทและความมั่นคงมากขึ้นการครองชีพของคนส่วนใหญ่อก็จะดีขึ้น ความเหลื่อมล้ำทางสังคมก็จะน้อยลง ความจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้าไปควบคุมหรือแทรกแซงกิจการของภาคเอกชนก็จะน้อยลงด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ก็สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

6.1.3 การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีดังนี้

1. การประหยัด ประชาชนควรยึดหลักการประหยัด ลดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง
2. การประกอบอาชีพสุจริต ต้องยึดหลักความซื่อสัตย์ ความถูกต้อง และความสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม
3. การละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันทางการค้า การประกอบอาชีพค้าขายแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงในอดีตจะต้องลดละและเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันทางการค้า
4. การใฝ่หาความรู้ การดำเนินชีวิตในปัจจุบันจะต้องไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ต้องชวนขยายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
5. การปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี แนวทางการปฏิบัติที่ดีในสังคมนั้นจะต้องลดละสิ่งชั่วให้หมดไป

6.2 ความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบไปด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความสัมพันธ์กับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ ประกอบด้วย

1. ภายในครอบครัวควรมีการบริหารจัดการโดย “ยึดหลักพึ่งตนเอง” คือ พออยู่ พอกิน พอใช้ ไม่ควรใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัว โดยต้องไปกู้ยืมเป็นหนี้คนอื่น
2. รู้จักประหยัดและการออมเงิน ใช้ทรัพย์สินหรือปัจจัยที่หามาได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับตนเอง ฉลาดซื้อ ฉลาดใช้ ฝึกนิสัยการบริโภคอย่างชาญฉลาด เลือกที่จะบริโภคสินค้าและบริการที่จำเป็นและเกิดผลคุ้มค่ากับตนเอง
3. การวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ เพื่อจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ เป็นการสร้างแบบแผนที่ดีให้กับชีวิต ควรจัดบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ทราบข้อบกพร่องของการใช้จ่าย และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นอย่างตรงจุด หาวิธีที่จะลดค่าใช้จ่ายให้กับตนเองโดยให้เดือดร้อนน้อยที่สุด
4. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง แสวงหาทรัพย์สินและปัจจัยที่ต้องการด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ และสร้างประสิทธิภาพให้เกิดกับงานของตนเองให้มากที่สุด แม้ว่าจะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีวิต
5. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของตนเองที่ได้รับการคุ้มครองด้านการบริโภค ตามกฎหมาย เพื่อการคุ้มครองตนเองและรู้เท่าทันผู้ผลิต ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่ต้องการ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองหากต้องซื้อหาเพื่อการบริโภค
6. สนับสนุนหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ช่วยเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ แจ้างข้อมูลหรือเบาะแสการกระทำของผู้ที่เอาเปรียบสังคม หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนบุคคลที่กระทำผิดกฎหมาย
7. สนับสนุนสินค้าไทยโดยใช้ของที่ผลิตได้ในประเทศ ลดความฟุ่มเฟือย หรือค่านิยมในการใช้สินค้าและบริการราคาแพง หรือการมีพฤติกรรมบริโภคตามแฟชั่น
8. การซื้อสินค้าและบริการควรคำนึงถึงคุณภาพและความคงทนถาวร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองอีกทั้งคอยตรวจสอบ ดูแล แก้ไขและปรับปรุงสิ่งของเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพดี เพื่อให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน
9. ขวนขวายใฝ่หาความรู้อยู่ตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่งที่จะหาหนทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก

10. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละเลิกอบายมุข และสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งหลายให้หมดไป โดยใช้สติปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบ

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนองความต้องการของบุคคล ส่วนครอบครัวเป็นการอยู่ร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายและ/หรือทางสายโลหิต ดังนั้น เศรษฐศาสตร์ครอบครัวจึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรของครอบครัว เพื่อสนองความต้องการของครอบครัว ซึ่งครอบครัวใดมีความสุขสมบูรณ์ เข้มแข็งและยั่งยืนจึงอยู่ที่การบริหารจัดการทรัพยากรของครอบครัว อนึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างดี เพราะจะถือหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ ความรู้ และคุณธรรม ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้ ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี

คุณภาพชีวิตที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา พัวอุดมเจริญ. (2561). **ครอบครัว**. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2561, จาก <http://goodluck123foryou.wordpress.com/about/>
- ธรรมรัตน์ พลเหมือน. (2557). **เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: ศูนย์รวมหนังสือกรุงเทพ (2004).
- ฐาปนี ถาวรพานิช. (2553). **เศรษฐศาสตร์ครอบครัว**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- นุรนาซีฮะห์ ยะโก๊ะ. (2561). **ความหมายของครอบครัว**. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2561, จาก <https://sites.google.com/site/nurnasihahyaakob5620210625/khwam-hmay-khrxbkhrw>
- รัตนา สายคณิต และชลลดา จามรกุล. (2557). **เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันดี แซ่ย่อง. (2550). **เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- วันริษา ไชยเทพ. (2556). **เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- สุมาลี โฆษิตนิธิกุล. (2559). **แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อสร้างความตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตสำหรับนักเรียน นักศึกษา**. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

ใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายประเภทของครอบครัวได้
2. บอกทรัพยากรในครอบครัวได้
3. ยกตัวอย่างความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัวได้

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนสำรวจตนเองแล้วตอบคำถามดังต่อไปนี้
 - 1.1 นักเรียนอาศัยอยู่ในครอบครัวประเภทไหน และสมาชิกภายในครอบครัวของนักเรียนประกอบด้วยใครบ้าง
 - 1.2 ทรัพยากรที่อยู่ในครอบครัวของนักเรียนมีอะไรบ้าง ยกตัวอย่างพร้อมอธิบาย
 - 1.3 ครอบครัวของนักเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างไรบ้างอธิบาย
2. ครูผู้สอนสุ่มตัวแทนในห้องนำเสนอ 5-6 คน แล้วให้นักเรียนคนอื่น ๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น
3. นักเรียนทุกคนส่งผลงานกับครูผู้สอน

ใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว

กิจกรรม ให้นักเรียนสำรวจตนเองแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ประเภทของครอบครัวที่นักเรียนอาศัยอยู่ (2 คะแนน)

ครอบครัวเดี่ยว

ประกอบด้วย 1..... 2..... 3..... 4.....
5..... 6..... 7..... 8.....

ครอบครัวขยาย

ประกอบด้วย 1..... 2..... 3..... 4.....
5..... 6..... 7..... 8.....
9..... 10..... 11..... 12.....

2. ทรัพยากรที่อยู่ในครอบครัวมีอะไรบ้าง (4 คะแนน)

2.1 บุคคลที่ประกอบอาชีพ (กำลังแรงงาน)	2.2 อาชีพ (ความรู้ความสามารถ)	2.3 รายได้ (เงิน)	2.4 สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในครอบครัว
1).....	1).....	1).....	
2).....	2).....	2).....	
3).....	3).....	3).....	
4).....	4).....	4).....	
5).....	5).....	5).....	

3. ครอบครัวของนักเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างไรบ้าง

(4 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ใบกิจกรรมที่ 1.1 เศรษฐศาสตร์ของครอบครัว

เกณฑ์การประเมิน	
ข้อคำถาม	หลักเกณฑ์การให้คะแนน
ข้อที่ 1	2 คะแนน ตอบครบทุกประเด็น ทั้ง 2 ข้อ
	1 คะแนน ตอบไม่ครบทุกประเด็น
ข้อที่ 2	4 คะแนน ตอบครบทุกประเด็น ทั้ง 4 ข้อ
	3 คะแนน ตอบครบ 3 ข้อ
	2 คะแนน ตอบครบ 2 ข้อ
	1 คะแนน ตอบครบ 1 ข้อ
ข้อที่ 3	4 คะแนน ตอบตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไป
	3 คะแนน ตอบ 3 ข้อ
	2 คะแนน ตอบ 2 ข้อ
	1 คะแนน ตอบ 1 ข้อ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
9 - 10	ดีมาก
7 - 8	ดี
5 - 6	พอใช้
0 - 4	ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน
สรุป

ตั้งแต่ระดับคุณภาพดีขึ้นไป

ผ่าน

ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ใจความสมบูรณ์ที่สุด (12 คะแนน)

1. อธิบายความหมายของเศรษฐศาสตร์ (1 คะแนน)

.....

.....

.....

2. การมีทรัพยากรอย่างจำกัด แต่ความต้องการสินค้าและบริการของผู้บริโภคมีอยู่อย่างไม่จำกัด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจจะอะไรบ้าง (1 คะแนน)

.....

.....

.....

3. เศรษฐศาสตร์แบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง (1 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

4. การใช้จ่ายเงินในครัวเรือนของแต่ละครอบครัว จัดอยู่ในเศรษฐศาสตร์ประเภทใด (1 คะแนน)

.....

.....

5. อธิบายความหมายของครอบครัว (1 คะแนน)

.....

.....

.....

6. ครอบครัวแบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง (1 คะแนน)

.....

.....

.....

7. อธิบายความหมายของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว (1 คะแนน)

.....

.....

.....

8. เศรษฐศาสตร์ครอบครัวมีความสำคัญอย่างไร (1 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

9. ยกตัวอย่างทรัพยากรของครอบครัวของนักเรียนมา 4 รายการ แต่ละรายการสามารถนำไปใช้ในครอบครัวอย่างไรบ้าง (2 คะแนน)

ทรัพยากร	การนำไปใช้ในครอบครัว
1).....
2).....
3).....
4).....

10. แต่ละครอบครัวสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้อย่างไร ให้ยกตัวอย่างมาอย่างน้อย 4 เรื่อง (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

เฉลย ใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว**แนวคำตอบ****1. อธิบายความหมายของเศรษฐศาสตร์ (1 คะแนน)**

“เศรษฐศาสตร์ คือวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์และสังคมในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อผลิตสินค้าและบริการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

2. การมีทรัพยากรอย่างจำกัด แต่ความต้องการสินค้าและบริการของผู้บริโภคมีอยู่อย่างไม่จำกัด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจอะไรบ้าง (1 คะแนน)

เกิดปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 3 ประการ คือ

1. จะผลิตอะไร
2. จะผลิตอย่างไร
3. จะผลิตเพื่อใคร

3. เศรษฐศาสตร์แบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง (1 คะแนน)

วิชาเศรษฐศาสตร์สามารถแบ่งออกเป็น 2 แขนง คือ

1. เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในระดับหน่วยย่อยของระบบเศรษฐกิจ เช่น ศึกษาการผลิตสินค้าและบริการของกิจการใดกิจการหนึ่ง การใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการเฉพาะอย่างของครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง พฤติกรรมผู้บริโภค การกำหนดราคาผลผลิตขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง เป็นต้น

2. เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics) เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในภาพรวมทั้งหมดของระบบเศรษฐกิจหรือของประเทศ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ การจ้างงาน การลงทุนของประเทศ การเงินการธนาคาร การบริโภคของประชากรทั้งประเทศ การค้าระหว่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

4. การใช้จ่ายเงินในครัวเรือนของแต่ละครอบครัว จัดอยู่ในเศรษฐศาสตร์ประเภทใด (1 คะแนน)

เศรษฐศาสตร์จุลภาค เนื่องจากเป็นการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในระดับหน่วยย่อยของระบบเศรษฐกิจ

5. อธิบายความหมายของครอบครัว (1 คะแนน)

ครอบครัว เป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่ประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาอยู่ร่วมกันในครัวเรือนเดียวกันในฐานะสามีภรรยา พ่อแม่ พี่น้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยการสมรส การสืบสายโลหิต หรือการยอมรับตามกฎหมาย มีการตัดสินใจร่วมกันมีการรับรู้ความทุกข์สุข มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

6. ครอบครัวแบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง (1 คะแนน)

ครอบครัว แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก
2. ครอบครัวขยาย ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และวงศาคณาญาติ

7. อธิบายความหมายของเศรษฐศาสตร์ครอบครัว (1 คะแนน)

เศรษฐศาสตร์ครอบครัว หมายถึง การจัดการทรัพยากรของครอบครัวที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยสมาชิกของครอบครัว เพื่อสนองความต้องการของสมาชิกภายในครอบครัว ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. เศรษฐศาสตร์ครอบครัวมีความสำคัญอย่างไร (1 คะแนน)

เศรษฐศาสตร์ครอบครัวจะช่วยให้เข้าใจปัญหาเศรษฐกิจประจำวันของครอบครัว ทำให้ครอบครัวหาทางแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เช่น เลือกรับซื้อสิ่งของและบริการที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต รู้ว่าเมื่อใดควรซื้อ ไม่ควรซื้อ เงินที่จ่ายซื้อสินค้าทุกบาททุกสตางค์นั้นคุ้มกับประโยชน์ของการใช้สอยหรือไม่ ครอบครัวมีแนวทางที่จะหารายได้เพิ่มขึ้นโดยวิธีใดบ้าง การใช้ทรัพยากรของครอบครัวให้เกิดประโยชน์เต็มที่มีนั้นทำได้อย่างไร มีวิธีใดที่จะใช้เวลา แรงงาน ความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะของบุคคลในครอบครัวให้เหมาะสม และประหยัดมากที่สุด รู้จักวิธีการออมและการลงทุนในลักษณะต่างๆ รู้ภาวะเศรษฐกิจของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

9. ยกตัวอย่างทรัพยากรของครอบครัวของนักเรียนมา 4 รายการ แต่ละรายการสามารถนำไปใช้ในครอบครัวอย่างไรบ้าง (2 คะแนน)

ทรัพยากร	การนำไปใช้ในครอบครัว
1) เงิน หรือ รายได้	ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละครอบครัว
2) กำลังแรงงาน	ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละครอบครัว
3) ความรู้ ความสามารถ หรือทักษะของสมาชิกในครอบครัว	ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละครอบครัว
4) สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น รถยนต์ บ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้า	ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละครอบครัว

10. แต่ละครอบครัวสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้อย่างไร ให้ยกตัวอย่างอย่างน้อย 4 เรื่อง (2 คะแนน)

ขึ้นอยู่กับคำตอบของนักเรียน ตัวอย่างเช่น

1. ภายในครอบครัวควร “ยึดหลักพึ่งตนเอง” คือ พออยู่ พอกิน พอใช้ ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัว
2. รู้จักประหยัดและการออมเงิน ใช้ทรัพย์สินหรือปัจจัยที่หามาได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับตนเอง ฉลาดซื้อ ฉลาดใช้ เลือกที่จะบริโภคสินค้าและบริการที่จำเป็นและเกิดผลคุ้มค่ากับตนเอง
3. มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ
4. จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ใบกิจกรรมที่ 1.2 แบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ของครอบครัว

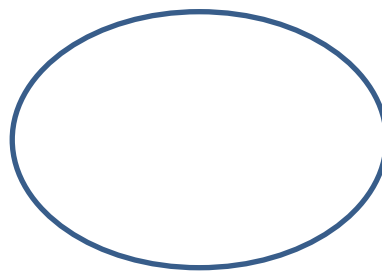
เกณฑ์การประเมิน	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10 - 12	ดีมาก
7 - 9	ดี
4 - 6	พอใช้
0 - 3	ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดีขึ้นไป

ใบกิจกรรมที่ 1.3 แผนผังความคิด (Mind Mapping)

ชื่อ-นามสกุลระดับชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้ผู้เรียนเขียนแผนผังความคิด สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัวลงในช่องว่าง

แบบประเมินแผนผังความคิด (สำหรับครูผู้สอน)

ใบกิจกรรมที่ 1.3 แผนผังความคิด (Mind Mapping)

ชื่อ-นามสกุลระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์การประเมิน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1. สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น				
2. การเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับชั้นความสัมพันธ์				
3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนผังความคิด มีการตกแต่งที่สวยงาม				
รวมคะแนน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ใบกิจกรรมที่ 1.3 แผนผังความคิด (Mind Mapping)

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1. สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น	สามารถสรุปความรู้ได้ครบและตรงประเด็นและถูกต้องทุกหัวข้อ	สามารถสรุปความรู้ได้ครบตรงประเด็นและมีความถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	สรุปความรู้ไม่ครบทุกประเด็น	สรุปความรู้ไม่ถูกต้อง
2. การเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับชั้นความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ และลำดับความสัมพันธ์ได้ค่อนข้างครบ	สามารถเชื่อมโยงความรู้และลำดับความสัมพันธ์ได้บ้าง	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ แต่ไม่เป็นที่ตามลำดับความสัมพันธ์
3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนผังความคิด	สามารถเขียนผังความคิดได้ในรูปแบบที่ถูกต้องและสวยงาม มีการตกแต่งสวยงาม	สามารถเขียนผังความคิดได้ถูกต้องและมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	สามารถเขียนผังความคิดได้ และมีข้อบกพร่องเป็นบางส่วน	สามารถเขียนผังความคิดได้ แต่ขาดรูปแบบและความสวยงาม

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10 - 12	ดีมาก
7 - 9	ดี
4 - 6	พอใช้
0 - 3	ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน

ตั้งแต่ระดับคุณภาพดีขึ้นไป

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

คำชี้แจง : แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก คือตัวเลือก ก ข ค และ ง
ข้อสอบมีจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมเป็นคะแนนทั้งหมด 10 คะแนน
จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 1

- ข้อ 1. ข้อใดเป็นความหมายของ“เศรษฐศาสตร์” ที่ถูกต้องมากที่สุด
- ก. เป็นการศึกษาถึงสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน เปรียบเทียบกับสถานะทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา
 - ข. เป็นการศึกษาถึงปัจจัยการผลิตและอำนาจการซื้อของประชาชน
 - ค. เป็นการศึกษาถึงปัญหาพื้นฐานในการผลิต การบริโภคและกลไกเวลา
 - ง. เป็นการศึกษาถึงวิธีการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ข้อ 2. ข้อใดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ถูกต้อง
- ก. ผลิตอย่างไร ผลิตเท่าใด ผลิตทำไม
 - ข. ผลิตอย่างไร ผลิตเมื่อใด ผลิตเพื่อใคร
 - ค. ผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ผลิตเพื่อใคร
 - ง. ผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ผลิตเมื่อใด

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 2

- ข้อ 3. ข้อใดจัดอยู่ในประเภทเศรษฐศาสตร์จุลภาค
- ก. การบริโภคของครอบครัว
 - ข. การค้าระหว่างประเทศ
 - ค. การลงทุนของรัฐบาล
 - ง. การจัดเก็บภาษีอากร
- ข้อ 4. ข้อใด ไม่ใช่ เศรษฐศาสตร์มหภาค
- ก. การพัฒนาเศรษฐกิจ
 - ข. การค้าระหว่างประเทศ
 - ค. พฤติกรรมผู้บริโภค
 - ง. รายได้ประชาชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 3

ข้อ 5. “สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาอยู่ร่วมกันในครัวเรือนเดียวกัน มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือทางกฎหมาย” มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. องค์กร
- ข. ครอบครัว
- ค. ชุมชน
- ง. สังคม

ข้อ 6. ครอบครัวที่มีวงศาคณาญาติอยู่ในบ้านเดียวกัน เป็นครอบครัวประเภทใด

- ก. ครอบครัวเดี่ยว
- ข. ครอบครัวขยาย
- ค. ครอบครัวสมัยใหม่
- ง. ครอบครัวสังคมเมือง

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 4

ข้อ 7. “การมีประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรของครอบครัวให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัว” เป็นความหมายของข้อใด

- ก. เศรษฐศาสตร์ครอบครัว
- ข. เศรษฐศาสตร์
- ค. ครอบครัว
- ง. เศรษฐกิจ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 5

ข้อ 8. ทรัพยากรใดที่มีความสำคัญมากที่สุดในการกำหนดฐานะของครอบครัว

- ก. สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ
- ข. เงินหรือรายได้
- ค. กำลังแรงงาน
- ง. เวลา

จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อที่ 6

- ข้อ 9. นักเรียนในฐานะเป็นสมาชิกในครอบครัวควรมีหน้าที่ตามข้อใด
- ก. ผลิตสมาชิกใหม่
 - ข. มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎหมายครอบครัว
 - ค. อบรมเลี้ยงดูสมาชิกให้มีการศึกษามีศีลธรรม
 - ง. ดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของครอบครัวภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ข้อ 10. ข้อใดเป็นวิธีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครอบครัวอย่างชัดเจน
- ก. การรู้ผิดชอบชั่วดี
 - ข. การมีความรอบรู้รอบด้าน
 - ค. การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนงาน
 - ง. การประหยัดและออมเงินใช้จ่ายตามศักยภาพของบุคคล

กระดาษคำตอบ วิชาเศรษฐศาสตร์ครอบครัว รหัส 2406 – 2010

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

ชื่อ-นามสกุลระดับชั้น.....

คำชี้แจง : จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ
ข้อสอบมีจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน (10 คะแนน)

ตัวเลือก / ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				

ตัวเลือก / ข้อ	ก	ข	ค	ง
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนที่ผู้เรียนได้/ 10

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ครอบครัว

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
ก	ข	ง	ก	ง	ข	ค	ค	ข	ก

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
ง	ค	ก	ค	ข	ข	ก	ข	ง	ง

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบทดสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลการประเมิน

ตอบถูก 9 – 10	ข้อ	ได้ 9 – 10	คะแนน	ระดับ ดีมาก
ตอบถูก 7 – 8	ข้อ	ได้ 7 – 8	คะแนน	ระดับ ดี
ตอบถูก 5 – 6	ข้อ	ได้ 5 – 6	คะแนน	ระดับ พอใช้
ตอบถูกต่ำกว่า 5	ข้อ	ได้ต่ำกว่า 5	คะแนน	ระดับ ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน

ผู้เรียนตอบถูกไม่น้อยกว่า 5 ข้อ จากคะแนนแบบทดสอบทั้งหมด 10 ข้อ
คิดเป็น 50% ถือว่าผ่านเกณฑ์

แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

บูรณาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ให้ประเมินแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับพฤติกรรมตามความเป็นจริง

ที่	คุณลักษณะ/พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับพฤติกรรม			คะแนนที่ได้
		2	1	0	
1	ความมีระเบียบวินัย				
	1.1 แต่งกายถูกระเบียบของวิทยาลัย				
	1.2 ตรงต่อเวลา				
	1.3 ปฏิบัติตามข้อตกลง				
2	ความสนใจ ใฝ่รู้				
	2.1 ซักถามปัญหาข้อสงสัย				
	2.2 ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง				
3	ความรับผิดชอบ				
	3.1 ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น				
	3.2 ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตรงเวลา				
4	ความมีมนุษยสัมพันธ์				
	4.1 มีกริยามารยาทสุภาพ				
	4.2 สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้				
5	ความสามัคคี				
	5.1 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น				
	5.2 ให้ความร่วมมือ ดูแล ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน กลุ่มจนสำเร็จ				
6	ความเชื่อมั่นในตนเอง				
	6.1 กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง				
	6.2 ยอมรับความจริงเมื่อตนเองผิดพลาด				
7	ความซื่อสัตย์				
	7.1 ไม่คัดลอกงานผู้อื่น				
	7.2 ทำแบบทดสอบด้วยตนเอง				

ที่	คุณลักษณะ/พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับพฤติกรรม			คะแนนที่ได้
		2	1	0	
8	การประหยัด				
	8.1 เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมกับงาน				
	8.2 ใช้ทรัพยากรของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า				
9	มีความกตัญญูทเวที				
	9.1 มีสัมมาคารวะต่อครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง				
	9.2 มีจิตอาสาช่วยเหลืองานครู				
10	ความขยันหมั่นเพียร				
	10.1 ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง				
รวม					
คะแนนเต็มรวมเฉลี่ย 20 คะแนน (คะแนนรวม ÷ 2)					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติได้ดี ให้ 2 คะแนน
 ปฏิบัติได้พอใช้ ให้ 1 คะแนน
 ควรปรับปรุงแก้ไข ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลการประเมิน

คะแนนรวม 16-20 คะแนน นักเรียนปฏิบัติได้ดี
 คะแนนรวม 10-15 คะแนน นักเรียนปฏิบัติได้พอใช้
 คะแนนรวม 0-9 คะแนน นักเรียนควรปรับปรุงแก้ไข

เกณฑ์การผ่าน

ต้องได้คะแนนรวม 10 คะแนนขึ้นไป อยู่ในระดับ พอใช้ขึ้นไป